

Tanja cz. 3

Rozdział 1

TANJA, Nauczano w Berajcie na końcu traktatu Joma: Są trzy rodzaje pokuty, a każdemu z nich towarzyszy skrucha. Jeżeli ktoś naruszy pozytywne przykazanie i dokona skruchy, uzyska przebaczenie. Jeżeli ktoś złamie zakaz i dokona skruchy, jego skrucha jest w zawieszeniu do Jom Kipur, gdy zostaje mu całkowicie przebaczone.

[Oznacza to, że wypełnianie pozytywnych przykazań przewyższa przestrzeganie zakazów, jest tak dlatego, że z powodu wypełniania pozytywnych przykazań doznaje się oświecenia odbiciem Nieskończonego Światła, niech będzie błogosławione, i przechodzi do wyższych światów (w Zoharze znajdujemy porównanie 248 pozytywnych przykazań do 248 „członkami Króla”), a także na jego Boską duszę, co wypowiadamy w błogosławieństwie: „Który uświęcił nas Swoimi przykazaniami”.

Ale jeżeli chodzi o skruchę, chociaż kara za wystąpienie przeciwko Jego prawom i niewypełnienie słowa Króla jest złagodzona, to oświecenie jest mimo wszystko wstrzymane... Nasi mędrcy odnoszą werset: „Krzywe nie da się wyprostować” (Kohelet 1, 15) do zaniedbania wieczornego czytania Szema (Berachot 26a). Nawet jeśli odtąd będzie on już zawsze skrupulatnie rano i wieczorem czytać Szema, jego skrucha nie może naprawić tego, co raz zaniedbał.

Przez naruszenie zakazu, zło przywiera do jego duszy, odcina się on od swoich korzeni i pochodzenia (w odzieniu Dziesięciu Sefirot Asiji, jak pisze Tikunej Zohar: „Uczyniłeś przyodziewek dla nich, z którego dusza ludzkości ulatuje...”). Dlatego nie ma przebaczenia dla jego własnej duszy ani tam, na dole, ani wyższej, aż do Jom Kipur, jak jest napisane: „Odpokutuj przed świętym miejscem za nieczystość Jisraela i jego grzechy (...) przed Bogiem będziesz oczyszczony”. Słowa „przed Bogiem” są tu zaakcentowane. Dlatego nie należy wywodzić na tej podstawie żadnej łagodności co do pozytywnych przykazań, Boże uchwaj, szczególnie jeśli chodzi o zaniedbanie studiowania Tory. Przeciwnie, nasi mędrcy utrzymują, że „Bóg wybacza bałwochwalstwo” – chociaż pociąga ono za sobą odcięcie i karę śmierci – „nie wybacza zaś zaniedbania w nauce Tory” (Jeruzalmi, Chagiga 1, 7)].

Jeżeli ktoś popełni grzech sankcjonowany karą odcięcia lub karą śmierci, skrucha i przebaczenie w Jom Kipur są niepewne i dopiero cierpienie (memarkin) ma oczyścić z grzechu i dokończyć przebaczenia. Użyte tutaj wyrażenie memarkin oznacza szorowanie i splukiwanie, aby „wypolerować” duszę. Kapara, pokuta, oznacza oczyszczenie, usunięcie nieczystości grzechu, jak napisano: „Różgą ukarzę ich przewinienie i plagami ich grzechy” (Psalm 89, 33).

Dalej napisano w Berajcie.

Wymagane przez Torę przykazanie okazania skruchy oznacza po prostu porzucenie grzechu (por. Sanhedryn, rozdz. 3 Choszen Miszpat, koniec akapitu 34, 29 dotyczącego świadków). Musi on całkowicie szczerze powziąć postanowienie, że nigdy więcej nie popełni głupstwa przeciwstawienia się Jego prawu, niech będzie błogosławiony, że nigdy więcej nie pogwałci nakazu Króla, niech Bóg uchowa, ani pozytywnego przykazania, ani zakazu.

Podstawowe znaczenie terminu teszuwa, skrucha, to „powrócić” – do Boga całym swoim sercem i duszą, służyć Mu i przestrzegać wszystkich Jego nakazów. „Niechaj niegodziwy porzuci swoją ścieżkę, a grzesznik swoje myśli i niech powrócą do Boga”. Takich stwierdzeń jest wiele: „Powróćcie do HaSzem, waszego Boga i słuchajcie uważnie Jego głosu (...) całym swoim sercem” i „Powróć, o Jisraelu do HaSzem, swojego Boga” oraz „Panie, przywiedź nas z powrotem do Siebie”.

Nie jest tak, jak zwykle się sądzi, że skrucha jest synonimem postu. Nawet jeżeli cierpienie jest dopełnieniem skruchy, tak jak w przypadku grzechów sankcjonowanych karą odcięcia lub karą śmierci, Bóg zsyła cierpienie na grzesznika. („Różgą ukarzę ich przewinienie”, właśnie różgą). Kiedy On może przyjąć skruchę? Gdy grzesznik powraca do Boga całym swoim sercem i duszą przepelnionymi miłością, podążając w wyniku swojej oddolnej inicjatywy, i „Tak jak woda odbija oblicze” porusza Niebios, budząc miłość i dobroć Boga, aby przez nieszczęście oczyścić go z grzechu w tym fizycznym świecie. „Bóg karze tego, kogo kocha”.

Dlatego Rambam i Smag (Sefer Micwot Hagadol) nie wspominają o poście w kontekście przykazania dotyczącego teszuwy, nawet za grzech sankcjonowany karą odcięcia i grzechy główne. Wymieniają one tylko wyznanie grzechów oraz błaganie o przebaczenie – „Wyznają swoje grzechy”).

Lecz następnie znajdujemy w Księdze Joela: „Powróć do Mnie całym swoim sercem, poszcząc i łkając”. Jednak dotyczy to próby anulowania wyroku Niebios, który już został wydany, aby wymazać grzech pokolenia plagą szarańczy. To jest uzasadnienie dla wszystkich postów podejmowanych w obliczu zagrożenia społeczności, jak mówi o tym Księga Estery.

W literaturze dotyczącej musaru, szczególnie w Rokeach i Sefer chasidim, istnieją liczne opisy postów i umartwień za grzech sankcjonowany karą odcięcia i grzechy główne. To samo dotyczy grzechów karanych śmiercią przez boskiego posłańca, jak próżne wylewanie nasienia, jako że Tora wymienia przypadki Era i Onana. W tym sensie ich osąd jest taki sam. Te posty i umartwiania się mają na celu uniknięcie kary cierpienia z ręki Niebios, niech Bóg uchowa, jak również uruchomienie i przyspieszenie zakończenia pokuty duszy grzesznika. Również dlatego, że być może nie powraca on do Boga z miłością w duszy i w sercu, ale tylko ze strachu.